

Лютий — переддень весни. Впродовж цього місяця кінематографічне життя столиці було особливо насиченим і різноманітним. Подій було багато й віддати перевагу якійсь із них просто неможливо. Тому варто поглянути на них з погляду актуальності. Безперечно, найактуальнішими є **прем'єри** фільмів, випущених в Україні, адже сьогодні це така рідкість! А того місяця їх було дві — «Гріх» Олеся Саніна і «Всім привіт» Дмитра Томашпольського. Детальніше про них — у рубриці «Фільми, які ми бачили». Як бачимо, фільми виходять, але прикро, що з двох один — «Всім привіт» — російською мовою. Мабуть, його авторів важко змиритися з тим, що живе в столиці, продовжує вважати своє місто провінцією Москви...

■ Кадр з фільму «Руки Орлока».
Режисер Роберт Віне. Німеччина, 1924.

Кінопейзаж напередодні весни

Спілка кінематографістів України проводить ще один важливий захід — **ретроспективу українських фільмів 90-х років**. У лютому було показано програму анімаційних фільмів, ігрові фільми — «Фучжоу» М.Ілленка, «Співачка Жозефіна і мишачий народ» С.Маслобойщикова та «Москаль-чарівник» М.Засєєва-Руденка.

Кінематографісти не забувають про **вшанування ювілярів** — основні акції з відзначення **70-річчя Володимира Денисенка** пройшли в січні, а на початку лютого Асоціація кінокритиків СКУ здійснила спробу мистецтвознавчого осмислення творчості українського режисера: його фільми «Сон», «Совість», «Осяяння» сьогодні залишаються важливими як кінематографічні образи долі України.

Зворушливою була атмосфера на ювілейному вечорі відомого українського **режисера-аніматора Володимира Гончарова**, жаль тільки, що ретроспектива його блискучих фільмів закінчується 1988 роком, гострою сатирою «Правда крупним планом» та іронічними «Страстями-мордастями». Скільки б він ще міг створити, якби на студії «Анімафільм» і сьогодні були такі фінансові можливості, як 10 років тому, коли Гончаров працював там поряд з такими майстрами, як Володимир Дахно, Едуард Кирич, Євген Сивокінь, Давид Черкаський, коли формувалося покоління молодих... Ностальгійний настрій вечора могли долати тільки приємність бачити ювіляра у розквіті сил та ще сила мистецтва, адже жоден із показаних фільмів не застарів, навпаки, вони сприймаються як відкриття Атлантиди — затонулого материка нашого кіно. Вони прекрасні, життєрадісні, потрібні глядачам. А ще подумалося: жаль, що цікаве кіножиття Будинку кіно не викликає інтересу в українського телебачення, бо інакше скільки задумів творці телепрограм могли б запозичити в цих залах! А не страждати від браку ідей.

Про те, що коло людей, зацікавлених долею українського кіно, досить широке, засвідчила ще одна акція, проведена в Республіканському планетарії 12 лютого під назвою **«Відгомін «Відкритої ночі»**. Безперечно, ідея арт-директора кінофестивалю «Відкрита ніч» Михайла Ілленка зібрати кращі фільми фестивалю, їхніх авторів, критиків, режисерів, шанувальників кіно була чудовою. Після показу кожного фільму відбувалася розмова про побачене і ширше — про процеси, які мають місце сьогодні в українському кіно. Михайло Ілленко — один із небагатьох, хто

турбується про те, щоб українське кіно як материк існувало на карті кіно світового. Акція вдалася вже хоча б тому, що фільми (а це переважно творіння молодих, здебільшого студентів кінофакультету) викликали до себе живий інтерес, навіть дискусії. Зайвий раз пересвідчуєшся у сильних традиціях нашого документального кіно, бачиш уважне око і впевнену руку молодих кінодокументалістів, радієш за їхнє входження в нашу реальність, радієш, що «Інтерньюз-Україна» надала їм можливість знімати фільми. Радієш успіхові операторської школи, зокрема сильній роботі оператора Володимира Мельниченка у фільмі «Історія», в якому, за словами Олександра Муратова, «форма вичерпала зміст». Дуже спірним є включення до програми кінофестивалю відеоарту, що є відгалуженням кіно і як жанр здобув право на існування, але не належить до кінематографа. Поєднувати в одному конкурсі кінофільми і відеоарт, це те саме, що в одному конкурсі змагалися б піаністи і скульптори. Крім того, засмучували нездорові концепції окремих поробок відеоартівців, що породжувало відповідно нездорову реакцію публіки.

Цінною акцією став **семінар «Експресіонізм в кінематографі»** під керівництвом доктора Ганса Йоахіма Шлегеля (Берлін), організований Гете-Інститутом в Києві, Кіноклубом Національного університету «Києво-Могилянська Академія» та Спілкою кінематографістів України (жаль тільки, що велась вона знову-таки мовою російською, хоча можна було б німецькою з українським перекладом). Як зазначено в програмі, «за допомогою відеоцитат фахівець з історії кіно простежує експресіоністичні тенденції в німецькому кінематографі 20-х років. Характерні для експресіонізму міфи, а також взаємозв'язок між графікою та кіно розглядається на прикладі фільмів «Празький студент» та «Кабінет доктора Калігарі». Експресіоністична побудова кінострічки, прийом «вільної камери» та драматургія освітлення найяскравіше представлені у таких фільмах, як «Голем» та «Носферату». До цього можна додати, що на семінарі були показані й інші фільми — «Таємниця однієї душі», «Доктор Мабузе, гравець» «Руки Орлока» тощо.

Семінар зайвий раз засвідчив, які неосяжні завдання стоять перед істориками українського кіно, яким ще тільки належить написати його історію. А написати її можна буде тоді, коли в Україні буде сформовано повноцінний кіноархів, що вже почав існувати як «Національний центр Олександра Довженка».